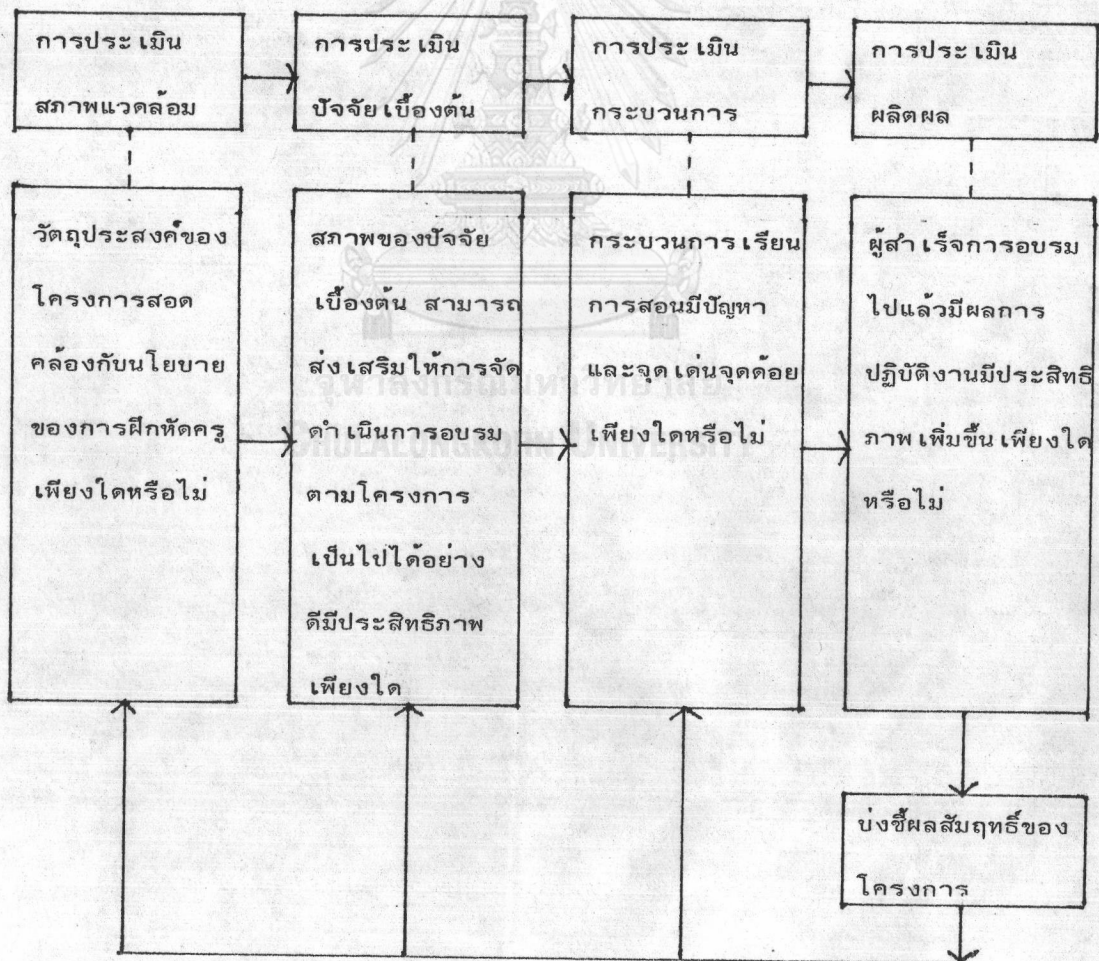

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการประเมินโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงสภาพแวดล้อมของโครงการ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินการ และผลผลิตของโครงการของวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการตามแผนภูมิต่อไปนี้

๒) ☆ แผนภูมิที่ 2 แนวทางการประเมินโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Discriptive Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยโดยลำดับดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อประเมินโครงการเฉพาะวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยครู 6 แห่ง ซึ่งมีลักษณะของประชากรคล้ายคลึงกัน เพราะใช้ระเบียบและหลักสูตร การรับผู้เข้าเรียนเดียวกันทั้ง 6 แห่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพียง 3 แห่ง ได้แก่

- 1.1 วิทยาลัยครูพระนคร
- 1.2 วิทยาลัยครูจันทรเกษม
- 1.3 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นักศึกษา อ.ค.ป.ที่กำลังอบรมอยู่ในปีการศึกษา 2528 และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ซึ่งเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในปีการศึกษา 2527 ส่วนผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เป็นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2527 เช่นเดียวกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรตามโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

ประเภทบุคลากร วิทยาลัยครู	อาจารย์	ผู้กำลังอบรม	บัณฑิต
พระนคร	191	1,288	915
จันทรเกษม	212	1,987	1,079
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	230	334	410
รวม	633	3,609	2,404

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นอาจารย์ผู้เข้าอบรมและบัณฑิตทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแยกประชากรออกตามวิทยาลัยครู แล้วทำการสุ่ม ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บังคับบัญชา เป็นไปตามกลุ่มตัวอย่างของบัณฑิต วิธีสุ่มโดยยึดถือร้อยละของจำนวนประชากรเป็นตัวกำหนด (บุญธรรม, 2524 : 29) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา เพื่อประเมินโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา
ประจำการ

ประเภทบุคลากร วิทยาลัยครู	อาจารย์	ผู้เข้าอบรม	บัณฑิต	ผู้บังคับบัญชา ของบัณฑิต
พระนคร	20	75	46	46
จันทรเกษม	21	95	23	23
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	23	30	25	25
รวม	64	200	124	124

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถาม ซึ่งใช้กับตัวอย่างประชากรหลายกลุ่มดังต่อไปนี้ คือ

1. แบบสอบถามฉบับที่ 1 เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการของวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ทางด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรม แบบสอบถามชุดนี้ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มด้วยกัน ลักษณะแยกกันในส่วนที่ 1 ที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบและร่วมกันในส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นทางด้านการจัดการอบรมคั้งนี้

1.1 เป็นข้อมูลด้านสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

(1) ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบที่เป็นอาจารย์ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยที่สอนอยู่ อายุ อายุราชการ วุฒิ ชั่วโมงสอนภาคปกติและภาคอ.ค.ป.

(2) ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบที่เป็นผู้เข้าอบรม ได้แก่ ชื่อวิทยาลัยที่อบรม

วิชาเอก เพศ อายุ อายุราชการ อาชีพ วุฒิสถกก่อนอบรม

(3) ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบที่เป็นบัณฑิต อ.ค.ป. ได้แก่ ชื่อวิทยาลัยครู
ที่อบรม ปีการศึกษาที่สำเร็จ เพศ หน่วยงานสังกัดก่อนอบรม อายุราชการ ตำแหน่งก่อนอบรม
ตำแหน่งปัจจุบัน

1.2 เป็นข้อมูลทางด้านความคิด เห็น เกี่ยวกับการจัดการอบรม มีอยู่ 4
ด้าน และแต่ละด้านก็แบ่งเป็นข้อกระทง (Items) ย่อย ได้แก่

- (1) ด้านเนื้อหาวิชาที่ใช้อบรม
- (2) ด้านผู้สอน
- (3) ด้านผู้เข้าอบรม
- (4) ด้านการบริการและสวัสดิการ

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ทั้งหมดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีอยู่ด้วยกัน
5 ค่า คือ 5, 4, 3, 2, 1 โดยกำหนดน้ำหนักดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับที่ 2 เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต อ.ค.ป. จากผู้
บังคับบัญชา เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่จบไปทำงานแล้วว่า ผลการ
ปฏิบัติงานในปัจจุบันนี้ดีขึ้นเพียงใด เมื่อเทียบกับก่อนเข้ารับการอบรม แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ส่วน
คือ

2.1 เป็นข้อมูลด้านสถานภาพแบ่งออกเป็น

- (1) ข้อมูลของผู้ประเมิน (ผู้บังคับบัญชา) ได้แก่ ตำแหน่งปัจจุบัน หน่วยงาน
ที่สังกัด
- (2) ข้อมูลของบัณฑิต อ.ค.ป. ที่ถูกประเมิน ได้แก่ วิทยาลัยครูที่สำเร็จ
เพศ

2.2 เป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต อ.ค.ป. ใช้
ประเมินผลพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบัณฑิต จากผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีข้อกระทงทั้งหมด 15 ข้อ

และเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ค่า ซึ่งกำหนดน้ำหนักดังต่อไปนี้

คือ

มากที่สุด หมายถึง ผลการปฏิบัติงานดีมาก

มาก หมายถึง ผลการปฏิบัติงานดี

ปานกลาง หมายถึง ผลการปฏิบัติงานปานกลาง

น้อย หมายถึง ผลการปฏิบัติงานดีขึ้นน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ผลการปฏิบัติงานไม่ดีขึ้นเลย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถามฉบับที่ 1

1.1 สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการจัดการอบรม อ.ค.ป. นำไปสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องในโครงการ ได้แก่ อาจารย์ ผู้เข้าอบรม และบัณฑิตของวิทยาลัยครูพระนคร จำนวน 15 คน

1.2 สร้างข้อกระทง (Items) โดยใช้คำตอบจากการศึกษาชั้นนำเป็นแนวทาง และรวบรวมข้อกระทงที่คาดว่าเกี่ยวข้องกับการจัดการอบรมให้มากที่สุด และได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (จำเนียร สุขหลาย, นวลฉวี สุขหลาย, 2525 : 80 - 102 ; มานพ ภาษิตวิไลธรรม, 2525 : 134 - 151 ; ชูศักดิ์ เอกเพชรและคณะ, 2527 : 95 - 118 ; ทศนีย์ ประธานและคณะ, 2525 : 17 - 20 ; ประดิษฐ์ สรรพช่าง, 2526 : 112 - 123)

1.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจแก้ไขภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อคำถามและคำชี้แจงตลอดจนสิ่งอื่น ๆ มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การสร้างแบบสอบถามฉบับที่ 2

2.1 สร้างข้อกระทง โดยศึกษาจากองค์ประกอบซึ่งเป็นตัวกำหนดสมรรถภาพทางการศึกษาของครู มีสามด้านด้วยกันคือ สมรรถภาพทางด้านวิชาการ สมรรถภาพทางด้าน การปฏิบัติงานการสอน และสมรรถภาพทางด้านบุคลิกลักษณะ (มานพ ภาษิตวิไลธรรม, 2525 : 42) ซึ่งได้ศึกษาตามแนวทางของบลูม (Bloom, 1964 : 176 - 193) และผลงานวิจัยของ เฉลียว บุรีภักดี (เฉลียว บุรีภักดีและคณะ, 2520 : 368) เกี่ยวกับลักษณะครูดี ซึ่งประกอบ

ด้วย ความประพฤตินี้ สอนดี และมีความรู้ดี ในการสร้างข้อกระทงผู้วิจัยได้ดัดแปลงให้เหมาะสม กับสภาพของบัณฑิตที่จบออกไปทำงานที่มีหลายอาชีพ จึงจัดกลุ่มข้อคำถามออกเป็น 3 กลุ่ม ตามแนว ความคิด เบื้องต้น คือ พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่ดีควรจะประกอบด้วย

- (1) มีความรู้ทางด้านวิชาการดี
- (2) มีความสามารถปฏิบัติงานได้ดี
- (3) มีความประพฤตินดี

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

การตรวจสอบความมั่นคงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการฝึกหัดครู 5 ท่าน ตรวจสอบ ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. คุณหญิงพິงใจ ลินธวานนท์ อดีตอธิการวิทยาลัยครูพระนคร ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ทางด้านฝึกหัดครู กรรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
2. อาจารย์ ดร.วิชัย รัตนากีรณวร อธิการวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ อดีตรองอธิการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนาวิทยาลัยครูพระนคร
3. อาจารย์ ดร.เปรี๊ยะ กิจรัตน์ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนาวิทยาลัยครูพระนคร อดีตหัวหน้าฝ่ายมาตรฐานหลักสูตร หน่วยศึกษานิเทศ กรรมการฝึกหัดครู
4. อาจารย์อัจฉรา ชำนิประศาสน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรม วิทยาลัยครูพระนคร
5. อาจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร หัวหน้าฝ่ายพัฒนาหลักสูตรช่างอุตสาหกรรม คณะอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร

หลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จนเหลือข้อกระทงในฉบับที่ 1 จำนวน 26 ข้อ และฉบับที่ 2 จำนวน 15 ข้อ และได้เพิ่มส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมทั้ง 2 ฉบับ และได้้นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้เข้าอบรม อ.ค.ป. ของวิทยาลัยครูพระนคร จำนวน 30 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและการสื่อความหมายของข้อกระทงอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับ เอกสารผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ซึ่งแบ่งเป็นสองส่วนดังนี้

1.1 เอกสารและหนังสือต่าง ๆ ทางด้านแผนและนโยบายของการจัดอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ

1.2 เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 เฉพาะระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในวิทยาลัยครู 3 แห่ง คือ วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูจันทระเกษม และวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามไปแจกเพื่อสำรวจข้อมูลจากอาจารย์และผู้อบรม อ.ค.ป. ระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูทั้ง 3 แห่ง แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

2.2 ข้อมูลจากบัณฑิต อ.ค.ป. ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการฝึกซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตรของบัณฑิต อ.ค.ป. ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2527 ของแต่ละวิทยาลัยครู โดยได้แจกและรวบรวมแบบสอบถามในวันซ้อมใหญ่ ณ หอประชุมของแต่ละวิทยาลัย

2.3 ข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามรายชื่อและที่ทำงานของบัณฑิตที่จบในปีการศึกษา 2527 แยกตามวิทยาลัยครูทั้ง 3 แห่ง

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังกล่าว ปรากฏผลดังนี้ คือ จากจำนวนแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลจากอาจารย์ 64 ชุด ได้รับคืน 57 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.06 ข้อมูลจากผู้เข้าอบรม 200 ชุด ได้รับคืน 181 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.50 ข้อมูลจากบัณฑิต 124 ชุด ได้รับคืน 107 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.29 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ จำแนกตามวิทยาลัยครู

	อาจารย์		ผู้เข้าอบรม		บัณฑิต		ผู้บังคับบัญชา	
	จำนวนเต็ม	ได้รับคืน	จำนวนเต็ม	ได้รับคืน	จำนวนเต็ม	ได้รับคืน	จำนวนเต็ม	ได้รับคืน
พระนคร	20	20	75	75	46	46	46	42
		100.00%		100.00%		100.00%		91.30%
จันทร์เกษม	21	17	95	77	53	47	53	45
		80.95%		81.05%		88.67%		84.90%
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	23	20	30	29	25	23	25	20
		86.95%		96.66%		92.00%		80.00%
รวม	64	57	200	181	124	116	124	107
		89.06%		90.50%		93.54%		86.29%

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เอกสารและหนังสือต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับด้านแผนและนโยบายของการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ
 2. วิเคราะห์เอกสารเป็นการวิเคราะห์หลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 ในระดับปริญญาตรี 2 ปีหลัง
 3. วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นร้อยละ
 4. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละข้อกระทง
 5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของผู้เข้าอบรมบัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ระหว่างผู้มีอาชีพครูและอาชีพอื่น โดยใช้ค่าที (t - test)
 6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้เข้าอบรม และบัณฑิต โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')
- การวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อ 2, 3, 4 และ 5 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. การนำเสนอค่าเฉลี่ย (Mean) ของความคิดเห็นทั้งทางการจัดการอบรมและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผู้วิจัยจะพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ดังนี้
 - 7.1 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 ถึง 1.50 แสดงว่าเห็นด้วยน้อยที่สุด หรือผลการปฏิบัติงานไม่ดีขึ้นเลย
 - 7.2 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 ถึง 2.50 แสดงว่าเห็นด้วยน้อย หรือผลการปฏิบัติงานดีขึ้นน้อย
 - 7.3 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 ถึง 3.50 แสดงว่าเห็นด้วยปานกลาง หรือผลการปฏิบัติงานปานกลาง
 - 7.4 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 ถึง 4.50 แสดงว่าเห็นด้วยมาก หรือผลการปฏิบัติงานดี
 - 7.5 ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 ถึง 5.50 แสดงว่าเห็นด้วยมากที่สุด หรือผลการปฏิบัติงานดีมาก